

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en fiskarstuga på Grisslans fiskeläger sydost om Örnsköldsvik

Linderson, Hans

2008

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2008). *Dendrokronologisk analys av en fiskarstuga på Grisslans fiskeläger sydost om Örnsköldsvik*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2008:48). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

23 Okt 2008

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2008:48
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN FISKARSTUGA PÅ
GRISSLANS FISKELÄGER SYDOST OM ÖRNSKÖLDSEVIK.**

Uppdragsgivare: Tomas Thorsén, oudergemse Weg 71, B-3080 Tervuren Belgen.

Område: se Ö-vik, ytterskärgården **Prov nr:** 1-15 **Antal sågskivor:** 5+10

Dendrokronologiskt objekt: Fiskarstuga på Grissans fiskeläger. Röststockar i respektive köksvägg (prov 1-2 & 6-10 röst ej 9, 11-13 mellanvägg, 14-15 gavel) och kammarvägg (prov 3-5 & 9).

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr : Stock Nr	Träd slag	Antal radie/år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
85235	1	Gran	2/66	W	1775	V 1775/76	100-130
85236	2	Gran	2/58	W	Ej datering	-	70-100
85237	3	Tall	2/91	Sp 57 W	1775	V 1775/76	110-130
85238	4	Tall	2/186	Sp 69 W	1775	V 1775/76	190-270
85239	5	Tall	2/92	Sp 44 W	1775	V 1775/76	110-130
85240	6	Tall	2/93	Sp 46, W	1775	V 1775/76	100-120
85241	7	Tall	2/137	Sp 65, W	1775	V 1775/76	140-160
85242	8	Tall	2/155	Sp 53, ej W	1759	1759-1776	180-200
85243	9	Gran	2/77	W	1775	V 1775/76	80-100
85244	10	Tall	2/248	Sp 84, W	1775	V 1775/76	250-280
85245	11	Gran	2/92	W	Ej datering	-	100-120
85246	12	Gran	2/180	W	1884	V 1884/85	190-210
85247	13	Tall	2/108	Sp 11, ej W	Ej datering	-	140-180
85248	14	Tall	2/174	Sp 69, W	1768	V 1768/69	180-200
85249	15	Tall	2/90	Sp 49, ej W	1765	1765-1785	100-150

Tolkning och diskussion av den dendrokronologiska analysen

Den dendrokronologiska analysen visar att byggnaden består av två till tre byggperioder.

Äldsta delen (I):

Är belagt med två daterade stockar, prov 14 och 15, där dateringen av prov 15 uppvisar en osäkerhetsmarginal som sträcker sig in i den huvudsakliga byggperioden (II). Prov 14 är avverkat **vinterhalvåret 1768/69**. Det är troligt att 1769 är uppförandeåret för köksdelen, eftersom husets mellanvägg till kammaren tidigare varit en yttervägg. Detta innebär att röstena i dess nuvarande utformning är resta senare vid byggperiod (II) så att en lägre taktäckning fanns inledningsvis. Det går dock inte att utesluta på enbart dendrokronologisk grund att prov 14 är ett långlagrat eller återanvänt timmer så att även denna husvägg är uppförd samtidigt röststockarna.

Byggperiod (II) utgör den huvudsakliga byggnadsperioden:

Denna byggfas är belagt med nio daterade prov, tagna från röststockarna och får fällningstiden **vinterhalvåret 1775/76** (ett prov får en bredare osäkerhetsmarginal).

Den yngsta byggperioden (III):

Avverkningsåret dateras till **vinterhalvåret 1884/85**. Vinterhalvåret syftar egentligen till trädets viloperiod som varar från augusti till maj, årsringsbildningen sker nära nog uteslutande under juni och juli i detta geografiska område. Trädet kan vara avverkat augusti 1884 till maj 1885.

Kuriöst kan nämnas, när Tomas Thorsén informerades om denna uppgift per telefon drog han sig till minnes att vid provtagningstillfället av de aktuella stockarna fann han en inskription, inbränt i ett flöte liggande mellan stocken och murstocken till spisen, året 1884. Denna sena datering kan hänga samman med en konstruktions-ändring av huset t ex att dörren på denna husvägg togs upp eller förändrades eller att den öppna spisen renoverades.

Dateringarna har tydligt visat att röstvirket är avverkat vid en gemensam tid vinterhalvåret 1775/76. denna entydighet tyder på att uppförandet har skett mycket snart därefter, **sannolikt 1776**. När det gäller väggtimmret så visar två stockar, varav en visar exakt avverkningssäsong, att husets väggar bör vara uppfört några år före befintlig takkonstruktion så att en tillfällig taktäckning var i funktion inledningsvis. Här vore det önskvärt med fler prover för att slutgiltigt avgöra konstruktionsordningen.

Hans Linderson.

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, 0738-448812

Fax +46-46-2224830

e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Naturvetenskapliga infallsvinklar av undersökningen

Tallen är sannolikt avverkad på ön eller dess nära grannskap. Dessas årsringsserier samstämmer dendrokronologiskt med ett fåtal undantag, vilket tyder på att de är hämtade från samma bestånd eller område. Den dominerande gruppen tillhör en generation med sina groddår på 1650-talet eller något senare (månånda kan en brand ha öppnat upp för nya plantuppslag). Några träd skulle kunna vara deras föräldrageneration. Det äldsta exemplet i undersökningen representeras av prov 10 vars äldsta årsring dateras till år **1528**. Dess groddår beräknas till cirkelskiftet 1400/1500-talet.

Årsringsbreddens variation för tall i området återspeglar till stor del temperaturförhållandena under sommaren och en viss mån under våren, så att en högre medeltemperatur ger en bred årsring (i nedanstående tabell benämnd ”varm”). För att studera de längre perioder med särpräglat temperaturklimat har sju prover använts: 3, 4, 5, 7, 8 och 10, vilka har uppvisat den största inre korrelationen. Följande resultat har uppnåtts:

	<u>Avvikelse från det normala</u>
1544-1555	varm
1568-1594	kall
1619-1628	varm
1641-1656	varm
1657-1679	kall
1684-1688	varm
1690-1702	kall
1703-1707	varm
1715-1735	varm
1736-1747	något kall
1748-1755	varm
1771- >1775	kall

Enstaka år med extremt svag tillväxt enligt prov 1-15

1659	P14
1660	P7, P14
1661	P14
1662	P10
1696	P6, P8

Samtliga enstaka år med tillväxtkriser inträffar under en kall period. Detta tillsammans med att det inträffar hos flera individer samtidigt (med vissa undantag) tyder på att det inte är en mänsklig eller faunistisk påverkan utan vädermässig påverkan.

Prov 12 avviker avsevärt från den övriga daterade provgruppen. Denna gran har sannolikt vuxit i nära Ruskhöjdens naturreservat (några mil norr om Junsele), till vars provtagna träd den får extremt hög korrelation.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.
Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Fil.Lic. Hans Linderson, Forskningsingenjör
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891 , 0738-448812